

REVISIONSRAPPORT
**GRUNDLÄGGANDE
GRANSKNING AV
REGIONSTYRELSEN 2023**

Revisionskontoret
Moa Karnström
Kommunal revisor
Dnr: REV/11/2023

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND.....	3
2	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	3
3	AVGRÄNSNING.....	4
4	REVISIONSKRITERIER.....	4
5	ANSVARIG STYRELSE/NÄMND.....	4
6	METOD	4
7	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
7.1	STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL.....	5
7.1.1	Verksamhetsplan och budget	5
7.1.2	Tolkning av fullmäktiges mål	5
7.1.3	Uppföljning och rapportering	6
7.1.3.1	Uppföljningsplan.....	6
7.1.3.2	Verksamhetsplan.....	7
7.1.3.3	Ekonomi	7
7.1.3.4	Andra ansvarsområden att följa upp	8
7.1.4	Beslut om åtgärder	11
7.1.5	Regionstyrelsens arbete med intern kontroll	13
7.1.6	Regionstyrelsens uppsiktsplikt.....	15
7.2	MÅLUPPFYLLELSE	17
7.2.1	Mål för verksamhet och ekonomi	17
7.2.2	Ekonomiskt resultat förenligt med budget.....	18
7.3	BEREDNING AV REGIONPLAN OCH BUDGET 2024-2026	19
7.4	VIDTAGNA ÅTGÄRDER UTIFRÅN FÖREGÅENDE ÅRS GRANSKNING.....	20
7.5	BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER.....	20
8	KVALITETSSÄKRING	22
9	UNDERTECKNANDE.....	22
10	BILAGA 1 – DELEGATIONSBESLUT OCH DIARIEFÖRING	23
11	BILAGA 2 – FÖRDJUPADE GRANSKNINGAR UNDER ÅRET.....	25

1 BAKGRUND

Regionens revisorer granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsledning all verksamhet som bedrivs inom styrelsen och nämndernas verksamhetsområden. Revisorererna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten följs. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år avseende nämnder och styrelser och är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser.

I föregående års grundläggande granskning (2022) framkom att regionstyrelsen delvis hade bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan. Det framkom även att regionstyrelsen inte hade en tillfredsställande måluppfyllelse av verksamheten.

Händelser från 2023 som har betydelse för den grundläggande granskningen är att det skett chefsbyten inom ledande befattningar som regiondirektör. Den ekonomiska situationen är fortsatt svår och regionen prognostiseras att gå med underskott. Detta sammantaget kan ha betydelse för styrelsens uppföljning och kontroll.

Ovanstående iakttagelser har följts upp som en del av den grundläggande granskningen.

2 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syftet med den grundläggande granskningen har varit att ge underlag för revisorererna att uttala sig om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt, om verksamheten sköts på ett ekonomiskt tillfredställande sätt och om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Revisionsfrågor

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

Styrning, uppföljning och kontroll

- Har nämnden antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?
- Finns resultatmål för nämndens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?
- Har nämnden haft en uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?
- Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och resultatmål?
- Har nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?
- Har styrelsen haft en tillfredsställande uppsiktsplikt?
- Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?

Måluppfyllnad

- När nämnden fastställda mål för verksamhet och ekonomi?
- Har nämnden ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?

3 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till verksamhetsåret 2023. Styrelsens räkenskaper omfattas inte av denna granskning då de granskas i samband med regionens bokslut.

4 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallagen (2017:725)
- Styrmodell för Region Jämtland Härjedalen (RS/101/2015)
- Regionplan och budget 2023-2025 (RS/513/2022)
- Reglemente för regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2023-2026 (RS/452/2022)
- Regionstyrelsens verksamhetsplan 2023 (RS/341/2022)
- Reglemente för intern kontroll och styrning (RS/598/2018)
- Fullmäktigebeslut

5 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Granskningen avser regionstyrelsen.

6 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, protokoll, delårs- och årsrapporter, hearing, dialog, intervjuer, inhämtning av skriftliga svar på frågor.

Substansgranskning har utförts för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL

7.1.1 Verksamhetsplan och budget

Revisionsfråga: Har nämnden antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?

Enligt regionens förra styrmodell som uppdaterades i oktober 2021 fastställer nämnderna och regionstyrelsen sina verksamhetsplaner med budget för nästkommande verksamhetsår i november.¹ Planerna anmäls sedan till fullmäktige. Regionplanens strategier följer med i verksamhetsplanerna och prioriterade målområden konkretiseras genom politiska verksamhetsmål och målvärden för ett år. Verksamhetsmålen ska också kopplas till budget med ekonomiska ramar för respektive nämnds verksamheter.

Nämndens verksamhetsplan för 2023 fastställdes under december 2022², vilket är i enlighet med den tidigare styrmodellen som gällde under den perioden.

Den nya styrmodellen som beslutades i juni 2023 anger att nämnderna och regionstyrelsens verksamhetsplaner ska fastställas senast i oktober inför nästkommande verksamhetsår.³ Regionstyrelsens plan och budget för 2024 beslutades i november 2023.

Verksamhetsplanen innehåller även regionstyrelsens budget, uppföljningsplan och sammanträdesplan. Verksamhetsplanen anmäldes till regionfullmäktige i februari 2023.

Regionstyrelsens verksamhetsplan har reviderats vid ett tillfälle under året. Revideringen avsåg bland annat justering av text, budget och mål.⁴ Ärendet anmäldes till fullmäktige på nästkommande möte.⁵

Bedömning

- Vi bedömer att fastställandet av verksamhetsplan och budget varit tillfredsställande, men inte skett i enlighet med regionens styrmodell då den fastställdes för sent för 2024.

7.1.2 Tolkning av fullmäktiges mål

Revisionsfråga: Finns resultatmål för nämndens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?

Enligt styrmodellen ska strategierna från regionplanen konkretiseras genom politiska mål. Regionfullmäktige har i regionplan 2023-2025 beslutat om fyra strategier vilka visar den politiska viljeinriktningen och övergripande prioriteringar. I regionplanen framgår också att dessa strategier har uttolkats i 13 prioriterade mål samt ett antal uppdrag.

¹ Styrmodell för Region Jämtland Härjedalen (RS/101/2015)

² Regionstyrelsens beslut 2022-12-06 § 244, Regionstyrelsens verksamhetsplan 2023 (RS/341/2022)

³ Styrmodell för Region Jämtland Härjedalen (RS/342/2023)

⁴ Regionstyrelsens beslut 2023-03-29 § 34, Reviderad verksamhetsplan för regionstyrelsen 2023 (RS/341/2022)

⁵ Regionfullmäktiges beslut 2023-04-26, § 20, Anmälan av inkomna handlingar till regionfullmäktige

De fyra strategierna är:

- Strategi för länets utveckling
- Strategi för god vård
- Strategi för våra medarbetare
- Strategi för god ekonomi

Styrelsen anger i den reviderade verksamhetsplanen från mars de 20 uppdrag de fått från regionplanen samt att de har uttolkat 58 verksamhetsmål. 27 av målen saknar målvärde. För dessa mål finns i stället en eller flera aktiviteter som ska genomföras. Antal verksamhetsmål har ökat mot föregående år.

I vissa fall har regionfullmäktige inte uttolkat mål kring områden som finns beskrivna i regionplanen. Ett exempel är att i beskrivningen av det prioriterade målet *En hållbar miljö* i regionplanen anges att regionen i första hand ska välja material och produkter som går att återanvända. Det finns dock inga verksamhetsmål om återanvändning eller att det ska vara en faktor vid till exempel upphandling.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsen inte på ett helt tillfredsställande sätt uttolkat fullmäktiges viljeinriktning och prioriteringar i verksamhetsmål.
- Vi noterar att antalet verksamhetsmål har ökat, men att många av dem fortfarande saknar målvärde vilket försvårar styrelsens uppföljning och kontroll.

Vi rekommenderar styrelsen att fortsätta arbetet med att utveckla sin verksamhetsplan med att bryta ner de prioriterade målen i mätbara verksamhetsmål och aktiviteter.

7.1.3 Uppföljning och rapportering

Revisionsfråga: Har nämnden haft en uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?

Enligt styrmodellen ska återrapportering av verksamhet och ekonomi ske i form av månadsrapporter, tertial- och delårsrapporter samt årsredovisning. Uppföljning ska även ske enligt den uppföljningsplan som ingår i styrelsens verksamhetsplan.

Regionstyrelsen ska efter februari, mars, maj, juni, september, oktober och november redovisa en kort ekonomisk verksamhetsrapport.

Samtliga nämnder ska per april och augusti redovisa en tertialrapport respektive delårsrapport som innefattar både ekonomisk verksamhetsrapport samt resultat för måluppfyllelse.

Inför regionstyrelsens upprättande av årsredovisningen ska samtliga nämnder och deras underliggande verksamheter leverera sina verksamhetsberättelser i februari/mars.

7.1.3.1 Uppföljningsplan

I uppföljningsplanen anges vilka områden som styrelsen särskilt ska följa upp under året. De områden som valts ut i uppföljningsplanen utgår från regionstyrelsens ansvarsområden och utvalda prioriteringar för året där en fördjupad uppföljning är viktig.

Regionstyrelsen har i stort följt den uppföljningsplan som är beslutad i samband med verksamhetsplanen.

Vid några tillfällen har ärenden hanterats på ett annat sammanträde än vad som anges i uppföljningsplanen, exempelvis:

- På mötet i början på maj skulle sammanträdestider för 2024 samt internkontroll samt uppföljning av styrning, riskhantering och regelefterlevnad ha tagits upp. De behandlas istället på mötet i slutet av maj.
- Regionstyrelsens uppföljning av kompetensförsörjning inklusive arbetet med ambassadörsskap skulle följas upp i oktober, men behandlas istället i november.

7.1.3.2 Verksamhetsplan

Vid sammanträdet i mars reviderade regionstyrelsen sin verksamhetsplan genom att uppdatera planen med information som fattades. Ett mål avseende miljöarbete togs också bort.⁶

Vid sammanträdet i oktober följde regionstyrelsen upp sin verksamhetsplan avseende mål och aktiviteter⁷. Styrelsen konstaterade i stort att måluppfyllelsen inte är helt tillfredsställande, men att det pågår arbete med många mål och aktiviteter. Vissa mål kommer dock inte att kunna slutföras under 2023, som till exempel långsiktig fastighetsplan. De finansiella målen bedöms inte kunna nås under 2023.

Av uppföljningen framgick att regionstyrelsen behöver fortsätta att utveckla organisationen och arbetssätt kring planerings-, budget- och uppföljningsprocessen. Som åtgärder nämns bland annat att tydliggöra begrepp och använda dem konsekvent, konkretisera och föra ihop mål samt att belysa gränsdragning mellan regionstyrelsens och nämndernas ansvar.

7.1.3.3 Ekonomi

Budgetavvikelse för styrelsens förvaltningsområde för 2023 har under året varierat enligt tabellen nedan (mkr).

Månad	Utfall	Budget	Avvikelse mot budget	Avvikelse mot budget regionstab	Avvikelse mot budget vårdval	Avvikelse mot budget regiondirektör
Februari	-273	-290	+17	-9	+7	+19
Mars	-431	-435	+4	-11	+4	+12
April	-572	-582	+10	-8	+1	+17
Maj	-728	-727	-1	-16	+2	+13
Juni	-882	-871	-13	-23	+2	+8
Augusti	-1 170	-1 146	-24	-14	+3	-12
September	-1 325	-1 292	-34	-15	+5	-24
Oktober	-1 480	-1 437	-44	-14	+2	-32
November	-1 632	-1 581	-51	-22	+6	-35
December (bokslut)	-1 810	-1 727	-83	-37	+6	-53

⁶ Regionstyrelsens beslut 2023-03-29 § 34, Reviderad verksamhetsplan för regionstyrelsen 2023 (RS/341/2022)

⁷ Regionstyrelsens beslut 2023-10-06 § 155, Uppföljning av regionstyrelsens verksamhetsplan 2023 (RS/341/2022)

Vi noterar att regionstyrelsen som helhet haft en negativ avvikelse mot budget från och med juni. Område regiondirektör uppvisar en negativ avvikelse från augusti och regionstaben har haft negativa budgetavvikelser under hela året. Beslut om eventuella åtgärder i samband med rapporterna framgår av avsnitt 7.1.4 Beslut om åtgärder.

Vi konstaterar att styrelsen har följt styrmodellen och styrelsens uppföljningsplan vad gäller månadsrapporteringar, tertial- och delårsrapporter.

Månads-, tertial och delårsrapporterna finns som en separat fördjupad rapport för regionstyrelsens verksamhetsområde samt för hela regionen, de har godkänts och presenterats enligt protokollen. Månadsrapporterna för regionstyrelsens förvaltningsområde innehåller från och med mars en helårsprognos.

I de regionövergripande månadsrapporterna till regionstyrelsen ingår även information om antal anställda vid hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden, patientnämnden och revisionen. Regionstyrelsen fokuserar på arbetsförhållanden inom hälso- och sjukvårdsnämndens och regionala utvecklingsnämndens förvaltningsområden, samt beskriver det på en regionövergripande nivå. Regionstyrelsens verksamhetsområde berörs endast kortfattat i dessa.

I månadsrapporterna för förvaltningsområdet regionstyrelsen finns en detaljerad beskrivning av väsentliga händelser, ekonomisk analys, personalförhållanden inom det egna förvaltningsområdet.

7.1.3.4 Andra ansvarsområden att följa upp

Styrelsens arbetsgivaransvar

Enligt styrelsens reglemente ska styrelsen ha hand om regionövergripande frågor som personalorgan, frågor där regionen uppträder som part och som personalpolitiskt behöver hållas ihop. Det innefattar exempelvis att träffa kollektivavtal. Styrelsen har återkommande fått information om den ansträngda personalsituationen.

Utifrån protokoll kan vi utläsa att styrelsen i maj och augusti, i samband med regiondirektörens rapport, fått information inom personal- och kompetensförsörjningsfrågor.

I mars redovisades den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet. I augusti och november togs den reviderade personalpolitiska policyn upp. I uppföljningar och ärenden kopplat till kompetensförsörjning ingår också delar som hör till övergripande personalpolitiska frågor och som är en del av regionstyrelsens uppföljning. Uppföljning av medarbetarenkäten har gjorts i samband med uppföljning av arbetsmiljö och hälsa i november.

Under 2022 inrättades en särskild ledning för kompetensförsörjning. På regionstyrelsens möte i januari⁸ presenterades och godkändes en rapport som innehöll en sammanställning av beslutade och genomförda åtgärder samt vad som planeras. I maj⁹ presenterades och godkändes slutrapporten för den särskilda ledningen och regiondirektören fick i uppdrag att leda ett kompetensförsörjningsråd som ska fortsätta arbetet. I oktober presenterades och godkändes en rapport om uppföljning kompetensförsörjning¹⁰.

⁸ Regionstyrelsens protokoll 2023-01-24 § 9, Återredovisning av åtgärder och resultat gällande kompetensförhöjning (RS/351/2022)

⁹ Regionstyrelsens protokoll 2023-05-31 § 92, Slutrapport för särskild ledning för kompetensförsörjning (RS/351/2022)

¹⁰ Regionstyrelsens protokoll 2023-11-08 § 189, Rapport Uppföljning kompetensförsörjning RS (RS/643/2023)

Tillgänglighet

I månadsrapporterna för regionen finns ingen redovisning av tillgängligheten, men det finns tabeller om produktionsstatistik.

Sjukskrivningar

Under året har sjukfrånvaron minskat något mot föregående år och uppgår till 6,4 procent vilket betyder att målet om lägre än 4,8 % inte har uppnåtts. Andelen som är långtidssjukskrivna har ökat, men korttidsfrånvaron har minskat.

Vårdval/hälsoval

Styrelsen har under 2023 behandlat och godkänt årsbokslut för hälsoval 2022.¹¹

Styrelsen genomförde en uppföljning av vårdval och hälsoval i november. Regionstyrelsen beslutade att godkänna uppföljningen.¹²

En kortfattad uppföljning av vårdvalet gjordes i samband med tertialuppföljningen samt delårsrapporten där de kort beskriver hälsovalet med fokus på privata vårdgivare inklusive medicinsk fotvård och allmäntandvård. Kompensation till privata vårdgivare samt framtida ersättningsmodell har även diskuterats under året.¹³

Förfrågningsunderlagen för 2024 presenterades och fastställdes av regionstyrelsen i maj och regionfullmäktige i juni 2023¹⁴ och dessa kompletterades i november¹⁵.

Uppdrag från fullmäktige

De uppdrag som regionstyrelsen fått från fullmäktige under 2022 som skulle redovisas 2023 samt de uppdrag som tillkommit under 2023 har återredovisats i enlighet med plan.

Uppdrag till regiondirektören och andra direktörer

För uppdrag som regionstyrelsen har givit till regiondirektören eller andra direktörer har ett antal stickprov tagits. För de uppdrag som har en tidpunkt för återredovisning har dessa följts. En del är dock uppdrag om genomförande eller verkställande och för dessa stickprov har kontroll gjorts mot genomfört arbete, uppdaterade styrdokument och liknande.

Styrgrupper och andra uppdrag

En politisk styrgrupp för hälsovalet 2024 har tillsatts med uppdrag gällande tre specifika frågeställningar.¹⁶ Styrgruppen har dokumenterat sitt arbete i en rapport som överlämnats till regionstyrelsen.¹⁷

Regionstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde i maj att den politiska styrgruppen fullföljt sitt uppdrag och upplöses. Styrelsen beslutade att ge regiondirektören i uppdrag att fortsätta utreda ersättningsmodeller för allmäntandvård för barn och unga vuxna samt fortsätta

¹¹ Regionstyrelsens protokoll 2023-03-29 § 29, Årsbokslut för hälsoval/vårdval inklusive nationella taxan (RS/114/2023)

¹² Regionstyrelsens protokoll 2023-11-08 § 191, Uppföljning av vårdval och hälsoval (RS/134/2023)

¹³ Regionstyrelsens protokoll 2023-08-29 § 137, Kompensation för privata vårdgivare för 2022 (RS/272/2023)

¹⁴ Regionstyrelsens protokoll 2023-05-31 § 102 respektive Regionfullmäktiges beslut 2023-06-21 § 67, Förfrågningsunderlag 2024 Hälsoval Region Jämtland Härjedalen (RS/106/2023), Regionstyrelsens protokoll 2023-05-31 § 103 respektive Regionfullmäktiges protokoll 2023-06-21 § 68, Vårdval allmäntandvård för barn och unga vuxna 2024 (RS/107/2023) samt Regionstyrelsens protokoll 2023-05-31 § 104 respektive Regionfullmäktiges beslut 2023-06-21 § 69, Vårdval medicinsk fotvård 2024 (RS/108/2023)

¹⁵ Regionstyrelsens protokoll 2023-11-08 § 197 Komplettering Vårdval allmäntandvård för barn och unga vuxna 2024 (RS/107/2023) samt § 198 Komplettering Vårdval medicinsk fotvård 2024 (RS/108/2023)

¹⁶ Regionstyrelsens protokoll 2023-01-24 § 10, Styrgrupp inför vårdvalen 2024 (RS/732/2023)

¹⁷ Regionstyrelsens beslut 2023-05-31 § 88, Politisk styrgrupp vårdval hälsoval 2024 (RS/732/2022)

utreda aktiviteter kopplat till tjänster som åvilar den regiondrivna primärvården men som inte ingår i hälsovalet.¹⁸

Tillgångs- och skuldförvaltningen

Enligt reglementet för finansverksamheten¹⁹ ska regionstyrelsen få en åiterrapportering om medelsförvaltning i tertial, delårsbokslut och årsredovisning. Utöver denna rapportering ska styrelsens förses med månatliga rapporter om tillgångsförvaltning. Dessa månatliga rapporter består i en riskkontrollrapport som finns förtecknad under punkten anmälan av inkommande handlingar.

Vi kan konstatera att det finns en eftersläpning i den månatliga rapporteringen. I styrelsens protokoll för första mötet i maj finns riskkontrollrapporterna (dock döpta till pensionsmedelsförvaltning) för januari och februari som inkomna handlingar. I andra mötet i maj återfinns rapporterna för mars och april och i december återfinns maj till september. I januari 2024 återfinns rapporter för oktober till december. Riskkontrollrapporterna återfinns i diariet under ett samlingsärende.²⁰

Protokoll

Styrelsen har haft 9 sammanträden under 2023, varav ett extrainsatt sammanträde. Vid fem tillfällen har styrelsen haft sammanträden som löper över två dagar.

Styrelsens protokoll har signerats digitalt under året och har justerats och anslagits i enlighet med kommunallagens bestämmelser och i enlighet med styrelsens reglemente.

Delegationsbeslut

Regionstyrelsen har åiterrapporterat delegationsbeslut vid samtliga av sina ordinarie sammanträden. Protokollen för anmälan av delegationsbesluten hänvisar till diarienummer och dokumentnummer i diariet för aktuell handling.

En stickprovskontroll visar att delegationsbesluten i huvudsak är fattade och åiterrapporterade i enlighet med gällande delegationsbestämmelser, se bilaga 1. Delegationsbesluten finns även tillgängliga som underlag i sammanträdeshandlingarna inför sammanträdet.

För delegationsärenden avseende anställningar finns ett samlingsärende per år. Regionstyrelsens delegationsbestämmelser anger att beslut av anställningar anmäls i form av en så kallad delegationslista, det vill säga en sammanställning över fattade beslut.²¹

Handlingen är skyddad i diariet på grund av att den innehåller personuppgifter.²² En stickprovskontroll visar att regionstyrelsen har följt gällande delegationsbestämmelser och handlingen innehåller uppgift om period för respektive rapport, befattning, namn, enhet och gällande tidsperiod eller om det är en tillsvidareanställning.

Sammanställningen innehåller inte någon hänvisning till punkt i delegationsbestämmelserna eller uppgift över vem som fattat respektive beslut. Vi har i denna granskning inte utfört någon kontroll av enskilda anställningsavtal, och har därmed inte kontrollerat om respektive beslut uppfyller formerna för delegationsbeslut.

¹⁸ Regionstyrelsens beslut 2023-05-31 § 88, Politisk styrgrupp vårdval hälsoval 2024 (RS/732/2022)

¹⁹ Reglemente avseende finansiering och skuldförvaltning samt förvaltning av likviditet och pensionsmedel (RS/783/2016)

²⁰ Skuld- och tillgångsrapporter 2023 (RS/16/2023)

²¹ Delegationsbestämmelser för regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2023–2026, dnr: RS/25/2023

²² RS/15/2023 - Delegationsbeslut fattade av chefer - Anställningar inom regionstaben

Diarieföring

I samband med de stickprov som gjorts under granskningen har vi inte upptäckt några brister vad gäller diarieföring av ärenden.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsen haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen.
- Vi bedömer att helårsprognoserna som lagts till i de förvaltningsområdes specifika rapporterna har bidragit till en förbättrad uppföljning och kontroll av förvaltningsområdet.
- Vi anser att det finns brister i den månatliga rapporteringen av tillgångsförvaltningen då det finns en eftersläpning i rapporteringen.
- Vi anser att diarieföringen av ärenden varit tillfredsställande.

7.1.4 Beslut om åtgärder

Revisionsfråga: Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och verksamhetsmål?

Region Jämtland Härjedalens uppföljning ska medverka till förbättrad måluppfyllelse genom att bygga på en korrekt och tillförlitlig redovisning och periodiseringar av hög kvalitet. Därtill ska uppföljningen genom att beskriva avvikelserna i förhållande till uppställda mål och beslutad budget, vara underlag för genomförande av åtgärder.²³

Helårsprognosen för 2023 har under året varierat enligt tabellen nedan:

Månad då prognos upprättats	Helårsprognos, avvikelse mkr Regionen	Helårsprognos, avvikelse mkr Regionstyrelsen
Februari	-300	Ej rapporterat
Mars	-300	-48
April, tertialrapport	-360	-116
Maj	-360	-91
Juni	-360	-116/-91*
Augusti, delårsbokslut	-360	-5
September	-360	-5
Oktober	-550	-11
November	-550	-38
December (utfall)	-512	-83

* Tabellen i månadsrapporten för avvikelserna anger -116 mkr i avvikelse, men text och förklaringar anger -91 mkr.

²³ Styrmodell för Region Jämtland Härjedalen "Uppföljning" (RS/101/2015)

Regionen som helhet visar en stor avvikelse från första prognosen för februari och avvikelsen ökar under året, det är i huvudsak hälso- och sjukvårdsnämnden som står för underskottet, men även kollektivtrafiknämnden redovisar ett underskott under hela året. Även prognosen för styrelsens verksamhetsområde är negativ under hela året den redovisas.

Styrelsen har fattat beslut om åtgärder i samband med månadsrapporterna för februari utöver nedanstående separata ärende. I beslutet för månadsrapporten för februari gavs i uppdrag till regiondirektören att redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att nå en ekonomi i balans och föreslå ytterligare åtgärder.²⁴ Det framgår också i ärendet att chefer har fått i uppdrag att bland annat uppskatta besparingar, se över nya uppdrag och beslut som fattades under 2021 till 2023 för att eventuellt stoppa eller skjuta upp samt att om möjligt inte återbesätta naturliga avgångar.

Åtgärder för att få en ekonomi i balans följs under året upp i ett separat ärende och återredovisas vid styrelsemötena i maj och juni.²⁵ En av åtgärderna i ärendet är att utreda feriearbetets kostnad och fördelar och resultatet av utredningen presenterades i november.²⁶ En annan utredning var införande av besöksavgifter för vissa typer av besök som också presenterades i november.²⁷ Utredningen om att minska administrationen presenterades i december.²⁸

I samband med tertialrapporten beslutades att regiondirektören får i uppdrag att i kommande regionplan redovisa en fördjupning av långsiktigt arbete för ekonomi i balans. Samt att öka låneutrymmet från 105 till 250 mkr.

I samband med delårsrapporten beslutade regionstyrelsen att föreslå fullmäktige att hälso- och sjukvårdsnämnden samt kollektivtrafiknämnden tillåts gå med underskott, dock utan beloppsgrens.²⁹ Bakgrunden till beslutet var att nämnderna bedömer att det inte är realistiskt att återställa underskottet under innevarande år.

I samband med beslut om godkännande av månadsrapporterna för februari till juni samt tertialbokslutet har oppositionen (Moderaterna och Centerpartiet) har yrkanden gjort om att föreslå regionfullmäktige att hälso- och sjukvårdsnämnden och kollektivtrafiknämnden ska få resursförstärkning eller tillåtas gå med underskott. Yrkandena har avslagits och oppositionen har reserverat sig vid besluten. Motiveringen till yrkandena har varit att prognosen visar på ett stort underskott och att det inte fanns några tecken på att det under innevarande år går att genomföra åtgärder i samma omfattning som underskottet.

I samband med delårsrapporten föreslogs att hälso- och sjukvårdsnämnden respektive kollektivtrafiknämnden skulle tillåtas gå med obegränsat underskott och oppositionen yrkade på att det tillåtna underskottet skulle begränsas. Yrkandet avslogs och oppositionen reserverade sig mot beslutet.

I samband med revideringen av verksamhetsplanen i mars beslutades att ett mål gällande miljö skulle tas bort på grund av de svåra ekonomiska förutsättningarna och att arbetet inte längre kunde prioriteras. Det finns också ett beslut om att den långsiktiga fastighetsplanen ska presenteras under 2024.

²⁴ Regionstyrelsens beslut 2023-03-29 § 28, Månadsrapport februari 2023 (RS/3/2023)

²⁵ Åtgärder för att nå en ekonomi i balans (RS/278/2023)

²⁶ Regionstyrelsens beslut 2023-11-08 § 199, Fördjupad utredning om feriearbete (RS/493/2023)

²⁷ Regionstyrelsens beslut 2023-11-08 § 219, Införande av besöksavgift för provtagning, röntgen, fysiologi och nuklearmedicin (RS/675/2023)

²⁸ Regionstyrelsens beslut 2023-12-07 § 243, Utredning om vilka kostnadsbesparingar som kan göras på kort och lång sikt genom att minska administrationen och/eller öka andelen tjänsteköp inom administrationen (RS/494/2023)

Underskott inom regionstyrelsens förvaltningsområde

Vi noterar att regionstabens avvikelse mot budget har varit negativ under hela året samt att område regiondirektör har varit det från och med augusti. Avvikelserna redovisas återkommande i månadsrapporterna samt i tertial- och delårsuppföljningarna. Vi kan inte i styrelseprotokollen utläsa att något särskilt beslut fattats i samband med regionstabens eller regiondirektörens underskott. Däremot omfattas båda områdena delvis av de åtgärder som regiondirektören presenterat under ärendet *Åtgärder för att nå en ekonomi i balans*³⁰. De två områdena påverkas till stora delar av de höga IT- och pensionskostnaderna vilka är svåra att påverka på kort sikt.

Kostnader för personal och hyrpersonal

Inga beslut om åtgärder utifrån avvikelse i budget och verksamhetsmål har fattats i samband med månads-, tertial- och delårsrapporterna avseende de ökande personal- och hyrpersonalkostnaderna. Även dessa kostnader är dock med i ärendet *Åtgärder för att nå en ekonomi i balans*³¹. Under 2023 kan dock ingen minskning av något av kostnadsslagen ses utan istället sker en ökning på båda områdena.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsen delvis fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget, men att de stora underskotten inom regionstyrelsens förvaltningsområde och regionen totalt har ökat under året och att åtgärderna inte varit tillräckliga för att bromsa eller minska underskottet.
- Vi bedömer att åtgärderna utifrån uppsiktsplikten för hälso- och sjukvårdsnämnden och kollektivtrafiknämnden inte är tillräckliga utifrån den information styrelsen fått under året avseende nämndernas verksamhet och ekonomi. Styrelsen borde tidigare under året fattat beslut avseende åtgärder för en ekonomi i balans eller föreslagit för fullmäktige om att tillåta nämnderna gå med underskott eller få resursförstärkning.

7.1.5 Regionstyrelsens arbete med intern kontroll

Revisionsfråga: Har nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?

Arbetet med internkontrollen regleras i ett av regionfullmäktige fastställt internkontrollreglemente. Enligt reglemente för intern kontroll och styrning ska styrelsen och nämnderna fastställa internkontrollplaner inom sina respektive ansvarsområden.³²

Enligt styrmodellen ska regionstyrelsen och nämnderna göra en uppföljning av internkontrollplanen två gånger per år. Styrelsen och nämnderna ska därefter besluta om eventuella åtgärdsplaner utifrån gjorda redovisningar.

För 2022 riktade revisorerna kritik mot att styrelsen fastställde sin internkontrollplan sent och bara följde upp den en gång. Orsaken till att det uppgavs vara att ett nytt arbetssätt var försenat och att arbetet inte var klart förrän under våren 2022 vilket gjorde att internkontrollplanen för 2022 inte beslutades förrän i maj.³³

³⁰ Åtgärder för att nå en ekonomi i balans (RS/278/2023)

³¹ Åtgärder för att nå en ekonomi i balans (RS/278/2023)

³² Reglemente och riktlinjer för intern kontroll (RS/598/2018)

³³ Regionstyrelsens protokoll 2022-05-04 § 79, Regionstyrelsens internkontrollplan 2022 (RS/818/2021)

För 2023 fastställdes internkontrollplanen i mars³⁴ och har följts upp vid två tillfällen under året, i maj och november.³⁵ Både i uppföljningen i maj och november framgår av protokollen att samtliga planerade åtgärder beräknas bli klara under 2023. 16 av 21 risker är inte åtgärdade vid uppföljningen i november, men bedöms vara genomförda innan 2023 års utgång. I underlaget till beslut framgår dock att en långsiktig fastighetsplan inte bedöms bli klart förrän 2024. Flera av riskerna har kommentarer som tyder på att arbetet inte kan färdigställas under 2023 och en av de klarmarkerade riskerna saknar kommentar.

Uppsiktsplikt över nämndernas interna kontroll

Enligt reglemente för intern kontroll och styrning ska styrelsen ha uppsikt över nämndernas internkontrollarbete och göra en utvärdering om den varit tillräcklig. Bedömningen ska lämnas till regionfullmäktige i samband med årsredovisningen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har fastställt internkontrollplan för 2023. Styrelsen har tagit del av denna i samband med mötet i maj. Hälso- och sjukvårdsnämnden har följt upp internkontrollplanen vid två tillfällen och styrelsen har bara delgetts en av uppföljningarna.³⁶

Regionala utvecklingsnämnden har fastställt en internkontrollplan för 2023. Styrelsen har tagit del av denna i samband med styrelsemötet i januari. Regionala utvecklingsnämnden har följt upp internkontrollplanen vid två tillfällen och styrelsen har delgetts uppföljningarna.³⁷

Kollektivtrafiknämnden har fastställt en internkontrollplan för 2023. Styrelsen har tagit del av denna i samband med styrelsemötet i januari. Kollektivtrafiknämnden har följt upp internkontrollplanen vid två tillfällen och styrelsen har delgetts uppföljningarna.³⁸

Patientnämnden har fastställt en internkontrollplan för 2023, och har även följt upp den.³⁹ Vi kan dock inte av styrelsens protokoll utläsa att planen eller uppföljningen delgetts regionstyrelsen.

Styrelsen har i årsredovisningen gjort bedömningen att den interna kontrollen för regionen i stort sett varit ändamålsenlig.

Årets fördjupade granskningar

Utifrån årets fördjupade granskning har vissa brister i styrelsens interna kontroll framkommit. Det handlar bland annat om brister i styrning, uppföljning och kontroll kring att vårdstatistiken är korrekt och ändamålsenlig, att system och kopplingar behöver stärkas för att kunna arbeta med uppföljning och att riskanalysarbetet avseende IT-säkerhet kan utvecklas. Se även bilaga 2 i slutet av rapporten.

Bedömning

- Vi bedömer att den interna kontrollen delvis varit ändamålsenlig då fördjupade granskningar visat på vissa brister, men att arbetet med regionstyrelsens internkontrollplan har förbättrats mot tidigare år.

³⁴ Regionstyrelsens protokoll 2023-03-29 § 33, Regionstyrelsens internkontrollplan 2023 (RS/119/2023)

³⁵ Regionstyrelsens protokoll 2023-05-31 § 82, 2023-11-08 § 193, Uppföljning av regionstyrelsens internkontrollplan 2023 (RS/119/2023)

³⁶ Regionstyrelsens protokoll 2023-05-02 § 72, 2023-12-07 §252, Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll 2023-05-23 §62

³⁷ Regionstyrelsens protokoll 2023-01-24 § 17, 2023-05-31 § 101, 2023-12-07 §252

³⁸ Regionstyrelsens protokoll 2023-01-24 § 17, 2023-05-31 § 101, 2023-12-07 §252

³⁹ Patientnämndens protokoll 2023-11-24 § 97, 2023-09-21 § 76, 2024-01-25 §10

7.1.6 Regionstyrelsens uppsiktsplikt

Revisionsfråga: Har styrelsen haft en tillfredsställande uppsiktsplikt?

Styrmodellen anger att regionstyrelsen ska besluta om en årlig plan för uppsiktsplikten som ska utvärderas och delges regionfullmäktige i årsbokslutet.⁴⁰

Enligt gällande styrmodell beslutar regionstyrelsen om regler för regionstyrelsens uppsiktsplikt.⁴¹ Reglerna anger bland annat att styrelsen ska inhämta den information som behövs för att kunna utföra uppsiktsplikten och att styrelsen utövar den genom att löpande ta del av protokoll, verksamhetsplaner, månads-, delårs-, och årsrapporter, revisorernas granskningsrapporter, nämndernas uppföljning av den interna kontrollen, ägardirektiv (eller motsvarande) och nämndernas rapporter.

Regionstyrelsen ska årligen få en skriftlig rapport över verksamheten i Region Jämtland Härjedalens nämnder, gemensamma nämnder, liksom verksamheter i annan form där regionen har ett engagemang (bolag, stiftelser, bostadsrättsföreningar med flera).

Rapporten ska innehålla information om hur respektive verksamhet uppfyller sitt syfte och uppdrag i förhållande till det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna utifrån gällande styrdokument (reglemente, ägardirektiv, bolagsordning, stadgar, samverkansavtal). Vidare ska det av rapporten framgå hur målen uppfylls i förhållande till relevanta beslut fattade av regionfullmäktige, liksom den ekonomiska situationen.

I reglerna för regionstyrelsens uppsiktsplikt står det att styrelsen årligen ska lämna en information om sin utförda uppsiktsplikt till regionfullmäktige.

Regionstyrelsen beslutade på sitt sammanträde i maj att godkänna rapporten om regionstyrelsens uppsiktsplikt 2023.⁴² I regionstyrelsens beslut konstaterades att de verksamheter Region Jämtland Härjedalen bedriver eller på något sätt deltar i huvudsakligen bedrivs på ett bra och ändamålsenligt sätt, men att coronapandemin på olika sätt och i varierande grad fortsatt har påverkat verksamheterna. I den samlade rapporten om uppsiktsplikten finns en redovisning av verksamheten, syfte, måluppfyllelse, ekonomi och sammanfattning.

Regionstyrelsen beslutade även att den verksamhet som Almi Företagspartner Mitt AB, Jämtlandsgården AB, Landstingsbostäder i Jämtland AB, AB Transitio, Länstrafiken i Jämtlands län AB, Samtrafiken AB, Norrtåg AB, Naboer AB, Peak Region AB, Torsta AB och Vattenbrukscentrum Norr AB har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.⁴³

Enligt kommunallagen ska prövningen av bolagen ske var för sig vilket regionstyrelsen har gjort i maj.⁴⁴ För uppföljningen av den särskilda uppsiktsplikten i oktober har inga beslut fattats.⁴⁵

Styrelsen beslutade också att de särskilt ska bevaka hälso- och sjukvårdsnämnden, kollektivtrafiknämnden samt Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg (KSA) under 2023.

I samband med granskningen av uppsiktsplikten beslutades också att hälso- och sjukvårdsnämndens och kollektivtrafiknämndens presidium skulle bjudas in till regionstyrelsens

⁴⁰ Region Jämtland Härjedalens styrmodell s. 14, fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 § 123, (RS/101/2015)

⁴¹ Regionstyrelsens protokoll 2021-03-24 § 40, Reviderade regler för regionstyrelsens uppsiktsplikt (RS/2324/2016)

⁴² Regionstyrelsens protokoll 2023-05-31 § 83, Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2023 (RS/124/2023)

⁴³ Regionstyrelsens protokoll 2023-05-31 § 83, Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2023 (RS/124/2023)

⁴⁴ KL 6 kap 9 §, Kommunallagen med kommentarer s. 312.

⁴⁵ Regionstyrelsens beslut 2022-10-25 § 211, Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2022 (RS/813/2021)

kvarvarande möten under året för dialog.⁴⁶ De har närvarat under punkten informationer på efterföljande möten förutom juni. Inga beslut är tagna i samband med dialogerna.

På regionstyrelsens möte i oktober och december presenterades KSA som en del av regiondirektörens rapport inom ramen för regionstyrelsens uppsiktsplikt⁴⁷. Inga beslut är tagna i samband med redovisningarna.

Enligt styrmodellen ska styrelsen utvärdera uppsiktsplikten i samband med årsbokslutet. I årsredovisningen finns en bedömning av uppsiktsplikten och bedömningen är att den har uppfyllts. Det finns en kort beskrivning av hur styrelsen genomfört uppsiktsplikten, de beslut som styrelsen fattat med anledning av uppsiktsplikten och vilken återrapportering styrelsen fått. Vi kan i fullmäktiges protokoll utläsa att styrelsen informerat om sin uppsiktsplikt i enlighet med reglerna.⁴⁸

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Styrelsen beslutade i maj att hålla hälso- och sjukvårdsnämnden under särskild uppsikt även under 2023.⁴⁹

Från augusti och framåt har hälso- och sjukvårdsnämndens presidium närvarat på regionstyrelsens möten för dialog. Enligt protokoll framgår att arbetet kring bland annat rekrytering av personal, minskad användning av hyrpersonal, kapa vårdköer, översyn av patientavgifter och skärpta regler för dygnsvila har redovisats. Även månadsrapporter, delår och statistik har redovisats. Inga beslut är tagna i samband med redovisningarna.

Ingen uppföljning av den särskilda uppsiktsplikten har gjorts eller beslutats under året utöver ovan beslutade dialoger. Under året har dock beslut tagits om att hälso- och sjukvårdsnämnden tillåts gå med underskott⁵⁰, om åtgärder för att minska kostnaderna⁵¹ samt ärenden om att höja avgifter och taxor⁵².

Kollektivtrafiknämnden

Från augusti och framåt har kollektivtrafiknämndens presidium närvarat på regionstyrelsens möten för dialog. Enligt protokoll framgår att bland annat månadsrapporter, resestatistik, utvecklingsprojekt och arbete för budget i balans har redovisats. Inga beslut är tagna i samband med dialogerna.

⁴⁶ Regionstyrelsens protokoll 2023-05-31 § 83, Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2023 (RS/124/2023)

⁴⁷ Regionstyrelsens protokoll 2023-10-06 § 152, 2023-12-07 § 232, Regiondirektörens rapport 2023 (RS/2/2023)

⁴⁸ Regionfullmäktiges protokoll 2023-06-21 § 55, Regionstyrelsens rapport till regionfullmäktige 2023 (RS/11/2023) samt § 49, Anmälan av inkomna handlingar till regionfullmäktige

⁴⁹ Regionstyrelsens protokoll 2023-05-31 § 83, Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2023 (RS/124/2023)

⁵⁰ Regionstyrelsens protokoll 2023-10-06 § 170 Delårsrapport augusti 2023 Region Jämtland Härjedalen (RS/128/2023)

⁵¹ Regionstyrelsens protokoll 2023-03-29 § 28 Månadsrapport februari (RS/3/2023), 2023-05-02 § 63, 2023-05-31 § 80, 2023-06-20 § 119 Åtgärder för att nå en ekonomi i balans (RS/278/2023), 2023-11-08 §199 Fördjupad utredning om feriearbete (RS/493/2023)

⁵² Regionstyrelsens protokoll 2023-10-06 § 175 Förändring av egenavgifter och högkostnadsskydden för ambulanstransport och slutenvård (RS/574/2023) § 176 Avgift för influensavaccin (RS/528/2023), 2023-11-08 § 214, Justering av friskvårdstaxan 2024 (RS/573/2023), § 215 Utredning om besöksavgifternas storlek (RS/671/2023), § 216 Införande av egenavgifter för kontaktlinser och höjd egenavgift för glasögon (RS/672/2023), § 217 Införande av slutenvårdsavgift för patienter som vårdas enligt Lagen om psykiatrisk tvångsvård och Lagen om rättspsykiatrisk tvångsvård (RS/673/2023), § 218 Införande av avgifter för utprovning och service av hörapparater samt en egenavgift för borttappade tillbehör (RS/674/2023), §219 Införande av besöksavgift för provtagning, röntgen, fysiologi och nuklearmedicin (RS/675/2023)

Ingen uppföljning av den särskilda uppsiktsplikten har gjorts eller beslutats under året utöver ovan beslutade dialoger. Under året har dock beslut tagits om att kollektivtrafiknämnden tillåts gå med underskott⁵³, att de får en något ökad budgettram för 2024⁵⁴ samt att ärenden om biljetter och priser varit uppe för beslut⁵⁵.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsen i huvudsak har utövat sin uppsiktsplikt i enlighet med kommunallagen och gällande regler för uppsiktsplikten för majoriteten av de nämnder, bolag och stiftelser med flera som regionstyrelsen har uppsiktsplikt över. Vi saknar dock regionstyrelsens beslut avseende uppföljningen av den särskilda uppsiktsplikten för hälso- och sjukvårdsnämnden, kollektivtrafiknämnden samt KSA.
- Vi bedömer att åtgärderna utifrån uppsiktsplikten för hälso- och sjukvårdsnämnden och kollektivtrafiknämnden inte är tillräckliga utifrån den information styrelsen fått under året avseende nämndernas verksamhet och ekonomi. Styrelsen borde tidigare under året fattat beslut avseende åtgärder för en ekonomi i balans eller föreslagit för fullmäktige om att tillåta nämnderna gå med underskott eller få resursförstärkning.

7.2 MÅLUPPFYLLELSE

7.2.1 Mål för verksamhet och ekonomi

Revisionsfråga: När nämnden fastställda mål för verksamhet och ekonomi?

För 2023 framgår i regionplanen att utöver de fyra strategierna och 13 prioriterade mål så har nämnderna fått ett antal uppdrag kopplade till dessa. De har sen brutits ned till verksamhetsmål i nämndernas verksamhetsplaner. För regionstyrelsen finns 10 prioriterade mål, 20 uppdrag och 58 verksamhetsmål återredovisade.

Inom strategi för länets utveckling redovisas det prioriterade målet *Ett friskare liv* som uppnått baserat på att samtliga uppdrag och verksamhetsmål redovisas som uppnådda. Det prioriterade målet *En hållbar miljö* redovisas som delvis uppnått och så även uppdraget baserat på att tre av de 6 verksamhetsmålen bedöms som ej uppnådda samt ett som delvis har uppnåtts. Det prioriterade målet *En säker och robust verksamhet* redovisas som delvis uppnått och av uppdragen kopplat till målet bedöms ett som uppnått, ett delvis och ett som ej uppnått. Av de 6 verksamhetsmålen bedöms två som ej uppnådda, två som delvis samt två som uppnådda.

Inom strategi för vård redovisas det prioriterade målet *God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen* som delvis uppnått. Av de fyra uppdragen kopplat till målet bedöms fyra som uppnådda och ett som delvis. Fem av de nio verksamhetsmålen bedöms uppnådda och övriga fyra som delvis. Det prioriterade målet *Hög tillgänglighet och kontinuitet i vården* och det tillhörande uppdraget bedöms som delvis uppnådda baserat på att av de tre verksamhetsmålen bedöms ett som uppnått, ett som delvis och ett som ej uppnått.

Inom strategi för våra medarbetare redovisas det prioriterade målet *Säkra långsiktig kompetensförsörjning och goda anställningsvillkor* samt tillhörande uppdrag som delvis uppnådda baserat på att två av fyra mål redovisas som ej uppnådda och övriga som uppnådda. För det prioriterade målet *Aktivt medarbetarskap och ledarskap* redovisas detta som delvis

⁵³ Regionstyrelsens protokoll 2023-10-06 § 170, Delårsrapport augusti 2023 Region Jämtland Härjedalen (RS/128/2023)

⁵⁴ Regionstyrelsens protokoll 2023-10-06 § 172, Omdisponering av budgettram till kollektivtrafiknämnden (RS/578/2023)

⁵⁵ Regionstyrelsens protokoll 2023-11-08 § 220, Zonindelning, biljetter och priser för den allmänna kollektivtrafiken i Jämtlands län (buss) (RS/677/2023) samt § 221 Avsteg från beslutad hantering av Norrlandsresans taxa (RS/658/2023)

uppnått trots att det enda uppdraget redovisas som uppnått. Det baseras på att fyra av sex verksamhetsmål redovisas som uppnådda och övriga två som delvis. *Utveckla en hälsofrämjande arbetsmiljö* bedöms som uppnått trots att det enda uppdraget och tre av fem verksamhetsmål redovisas som delvis uppnådda, ett som ej uppnått och endast två som uppnådda.

Inom strategi för ekonomi redovisas det prioriterade målet *En ekonomi i balans genom god styrning och uppföljning* som ej uppnått. Det beror på att det finansiella målet för kassalikviditet är det enda som redovisas ha nått målvärdet. Övriga verksamhetsmål och de två uppdragen redovisas som ej uppnådda eller endast delvis. Det prioriterade målet *Långsiktig investeringsplanering* redovisas som delvis uppnått och samtliga uppdrag och verksamhetsmål som är kopplat till detta redovisas som ej eller delvis uppnådda.

Sammantaget redovisar regionstyrelsen endast två av tio prioriterade mål, tio av 20 uppdrag och 27 av 58 verksamhetsmål som uppnådda och resterande som delvis eller ej uppnådda.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsens måluppfyllelse är otillfredsställande.

Vi rekommenderar att styrelsen fortsätter arbetet med att utveckla sin verksamhetsplan med att bryta ner strategier, uppdrag och målområden i mätbara verksamhetsmål och aktiviteter.

7.2.2 Ekonomiskt resultat förenligt med budget

Revisionsfråga: Har nämnden ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?

Regionstyrelsen som helhet redovisar en negativ budgetavvikelse på -83 miljoner kronor. Område regiondirektör redovisar en negativ budgetavvikelse på -53 miljoner kronor som främst beror på högre pensionskostnader och lägre statsbidrag. Vårdval redovisar en positiv budgetavvikelse på 6 miljoner kronor, medan regionstaben har en negativ avvikelse mot budget om -37 miljoner kronor. Avvikelsen uppges bero på högre avtalskostnader inom IT samt ökade kostnader för el, uppvärmning och lokalhyra vilka alla har påverkats av den höga inflationen. Samtidigt har erhållna bidrag ökat.

Regionstyrelsens förvaltningsområde når inte målen för brutto- och nettokostnadsutveckling med ett utfall på 7,7 procent respektive 17,2 procent.

Regionen totalt når inte heller målen för en ekonomi i balans då målen om en brutto- och nettokostnadsutveckling på 2,3 procent respektive -2,2 procent kraftigt överskridits och utfallet för regionen var 13,6 procent respektive 20 procent.

Av övriga finansiella och ekonomiska mål nås endast kassalikviditet. Måttet innehåller dock även pensionsplaceringarna och regionens likviditetssituation är ansträngd, vilket kan ses i likviditetsprognoserna, samt vid höjning av checkkrediten i december och upptagande av lån i början av 2024.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsen inte har ett resultat som är förenligt med budget.

7.3 BEREDNING AV REGIONPLAN OCH BUDGET 2024-2026

Enligt kommunallagen⁵⁶ ska en budget upprättas där intäkterna överstiger kostnaderna, dock finns undantag om synnerliga skäl föreligger. Som exempel på synnerligt skäl nämns om kommunen har ett eget kapital som överstiger rimliga krav på finansiell handlingsberedskap. För att ett uttag av det egna kapitalet ska kunna ske krävs emellertid bland annat att det finns kvar kapital som täcker hela pensionsåtagandet, även till den del det finns kapital som täcks av ansvarsförbindelsen. Därutöver ska det finnas realiserbara tillgångar för delfinansiering av framtida investeringar.

Även större kostnadskrävande omstruktureringar för att uppnå en god ekonomisk hushållning nämns som skäl för att underbalansera budgeten. En sådan situation som nämns i kommentarerna till kommunallagen är vikande befolkningsunderlag och därav minskat behov av kommunala tjänster. Underbalansering av budget av sådant skäl får enbart användas för enstaka år och med stor restriktivitet.⁵⁷

Den regionplan som regionstyrelsen berett och fullmäktige beslutat om i oktober 2023⁵⁸ innehåller en underbalanserad budget om -300 mkr för 2024. Det skäl till underbalansering som nämns i regionplanen är att regionen är i en svår ekonomisk sits, bland annat på grund av de högre pensionskostnaderna och de ökade kostnaderna för personal och hyrpersonal. Det framgår att bedömningen är att Region Jämtland Härjedalen inte kan uppnå en ändamålsenlig verksamhet och samtidigt inrymma stora kostnadsökningar inom en budget i balans. Därför bedöms en underskottsbudget ge bättre förutsättningar att ge en god ekonomisk hushållning på sikt.

Enligt kommunallagen⁵⁹ ska ett negativt balanskravsresultat regleras under de följande tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom.

Prognosen för 2023 vid antagande av regionplanen var ett underskott om -360 mkr. Planen var att återställa underskottet för 2023 inom planperioden, men att underskottet för 2024 ska återställas på längre sikt, till år 2030.

Bedömning

- Vi anser att motiveringen till att underbalansera budgeten för 2024 och att återställa på längre tid än tre år inte har stöd i kommunallagen eller i förarbetena till lagen.

⁵⁶ Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 5 §

⁵⁷ Madell, Olle & Lundin, Tom. *Kommunallag En kommentar*. Nordstedt Juridik AB, 2018. ISBN: 978-91-39-02085-1.

⁵⁸ Regionstyrelsens protokoll 2023-10-06 § 174 och Regionfullmäktiges protokoll 2023-10-18 § 109, Regionplan och budget 2024-2026 (RS/129/2023)

⁵⁹ Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 12 §

7.4 VIDTAGNA ÅTGÄRDER UTIFRÅN FÖREGÅENDE ÅRS GRANSKNING

Revisionsfråga: Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?

Vid föregående års grundläggande granskning lämnades ett antal rekommendationer. I tabellen nedan redovisas i vilken grad nämnden vidtagit åtgärder.

Rekommendation	Vidtagen åtgärd
Fortsätta arbetet med att utveckla sin verksamhetsplan med att bryta ner insatsområdena i mätbara verksamhetsmål och aktiviteter.	De prioriterade målen har brutits ned till 58 verksamhetsmål vilket är en ökning mot tidigare år. Många mål har genomförande av aktivitet som målvärde istället för ett mätbart tal och vissa mäts bara på helår.
Se över styrdokumenterna så att de inte ger motstridiga uppgifter.	Stämmer bättre överens i och med nya versioner och revideringar.

7.5 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden inte har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen delvis varit ändamålsenlig.

Styrelsen redovisar en låg måluppfyllelse och har inte fattat beslut om åtgärder i tillräcklig omfattning för att bättre nå målen.

Bedömningen grundar sig på följande bedömningar:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Intern kontroll		
Har nämnden antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?	Ja	Fastställandet av verksamhetsplan och budget har varit tillfredsställande, men inte skett i enlighet med regionens styrmodell då den fastställdes för sent.
Finns resultatmål för nämndens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?	Delvis	Det finns vissa insatsområden som inte är uttolkade från fullmäktiges viljeriktning och prioritering. Flera av verksamhetsmålen saknar även i år målvärden, styrelsen har i stället angett att en aktivitet ska genomföras, men dessa varierar i kvalitet och är i vissa fall svåra att följa upp.
Har nämnden haft en uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?	Ja	Styrelsen har haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen, men att det finns brister i den månatliga rapporteringen av tillgångsförvaltningen då det finns en eftersläpning i rapporteringen.

Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och resultatmål?	Delvis	Styrelsen har delvis fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget, men att de stora underskotten inom både regionstyrelsens förvaltningsområde och regionen totalt har ökat under året och att åtgärderna inte varit tillräckliga för att bromsa eller minska underskottet. Trots information om låg måluppfyllelse för verksamhetsmålen redan i början av året har styrelsen inte fattat beslut om åtgärder.
Har nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?	Delvis	Den interna kontrollen har delvis varit ändamålsenlig då fördjupade granskningar visat på vissa brister. Arbetet med regionstyrelsens internkontrollplan har förbättrats mot tidigare år.
Har styrelsen haft en tillfredsställande uppsiktsplikt?	Delvis	Styrelsen har i huvudsak utövat sin uppsiktsplikt i enlighet med kommunallagen och gällande regler för uppsiktsplikten för majoriteten av de nämnder, bolag och stiftelser med flera som regionstyrelsen har uppsiktsplikt över. Vi saknar dock regionstyrelsens beslut avseende uppföljningen av den särskilda uppsiktsplikten för hälso- och sjukvårdsnämnden, kollektivtrafiknämnden samt KSA. Vi bedömer att åtgärderna utifrån uppsiktsplikten för hälso- och sjukvårdsnämnden och kollektivtrafiknämnden inte är tillräckliga utifrån den information styrelsen fått under året avseende nämndernas verksamhet och ekonomi. Styrelsen borde tidigare under året fattat beslut avseende åtgärder för en ekonomi i balans eller föreslagit för fullmäktige om att tillåta nämnderna gå med underskott eller få resursförstärkning.
Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?	Delvis	Bristerna kvarstår till viss del. Måluppfyllelsen är fortsatt på en låg nivå.
Måluppfyllnad		
När nämnden fastställda mål för verksamhet och ekonomi?	Nej	Styrelsens måluppfyllelse är otillfredsställande.
Har nämnden ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?	Nej	Styrelsen har inte ett resultat som är förenligt med budget.

Vi rekommenderar nämnden att:

- *fortsätta arbetet med att utveckla sin verksamhetsplan med att bryta ner de prioriterade målen i mätbara verksamhetsmål och aktiviteter.*

8 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har givits möjlighet att faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

9 UNDERTECKNANDE

Projektledare:

Moa Karnström
Kommunal revisor

Kvalitetssäkring:

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

10 BILAGA 1 – DELEGATIONSBSLUT OCH DIARIEFÖRING

Följande stickprov av delegationsbeslut genomfördes:

- RS/881/2021 – Delegationsbeslut om begränsning av antal listade
- RS/52/2022 – Avsteg från alkoholpolicy
- RS/403/2022 – Delegationsbeslut Organisationsförändring regionstab och regiondirektör
- RS/671/2022 – Delegationsbeslut om användning av pott för akuta investeringar i investeringsbudget 2023/Haveripotten/Löpband, Hc Svenstavik, Bräcke
- RS/17/2023 – Delegationsbeslut Köp och försäljning av värdepapper
- RS/109/2023 – Delegationsbeslut Fördelning av medel i överenskommelsen En personcentrerad, tillgänglig och jämlik mödrahälsovård och förlossningsvård samt förstärkta insatser för kvinnors hälsa 2023
- RS/273/2023 – Delegationsbeslut om ombudsinstruktion inför Ägarråd Inera AB
- RS/286/2023 – Delegationsbeslut Svar på remiss Förslag till upphävande av SOSFS 2002:11 om biobanker i hälso- och sjukvården mm

Vi konstaterar att information om delegationspunkt och delegat framgår av besluten och att besluten är fattade i enlighet med gällande delegationsbestämmelser.

- RS/614/2023 – Upphandlingsuppdrag Brandskydd

Vi konstaterar att beslutet har dokumenterats i avsedd blankett för delegationsbeslut gällande upphandling, och information om delegationspunkt och delegat följer delegationsbestämmelserna. Kontrasignering behövdes inte i ovanstående punkt i enlighet med delegationsbestämmelserna.

- RS/53/2023 – Upphandlingsuppdrag Migrering Qlikview

Vi konstaterar att beslutet har dokumenterats i avsedd blankett för delegationsbeslut gällande upphandling, och information om delegationspunkt och delegat framgår. Beslutet följer dock inte delegationsbestämmelserna. För den delegationspunkt som anges har inte en enhetschef rätt att teckna avtal, för den efterföljande punkten i delegationslistan har dock systemägare vidaredelegation.

- RS/15:2/2023 – Delegationsbeslut fattade av chefer - Anställningar inom regionstaben 2023-02-04--2023-03-03

För delegationsärenden avseende anställningar finns ett samlingsärende per år. Regionstyrelsens delegationsbestämmelser anger att beslut av anställningar anmäls i form av en så kallad delegationslista, det vill säga en sammanställning över fattade beslut.⁶⁰

Handlingen är skyddad i diariet på grund av att den innehåller personuppgifter.⁶¹ En stickprovskontroll visar att regionstyrelsen har följt gällande delegationsbestämmelser och

⁶⁰ Delegationsbestämmelser för regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2023–2026, dnr: RS/25/2023

⁶¹ RS/15/2023 - Delegationsbeslut fattade av chefer - Anställningar inom regionstaben

handlingen innehåller uppgift om period för respektive rapport, befattning, namn, enhet och huruvida det är en viss tidsperiod eller en tillsvidareanställning.

Sammanställningen innehåller inte någon hänvisning till punkt i delegationsbestämmelserna, eller uppgift över vem som fattat respektive beslut. Vi har i denna granskning inte utfört någon kontroll av enskilda anställningsavtal, och har därmed inte kontrollerat om respektive beslut uppfyller formerna för delegationsbeslut.

11 BILAGA 2 – FÖRDJUPADE GRANSKNINGAR UNDER ÅRET

Tabellen nedan visar de fördjupade granskningar som revisorerna för år 2023 genomförde inom styrelsens ansvarsområde.

Fördjupad granskning	lakttagelse
Kvalitet i vårdstatistik (REV/4/2023)	Bedömningen är att regionstyrelsen inte har en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av att vårdstatistiken är korrekt och ändamålsenlig.
Arbetsmiljöarbetet (REV/5/2023)	Granskningen visar att regionstyrelsen har en delvis tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av arbetsmiljöarbetet. Bristerna handlar i huvudsak om att det behövs ändamålsenliga stödsystem samt att utveckla och bredda arbetet med uppföljning och styrning.
Uppföljande granskning av IT-säkerhet (REV/6/2023)	En del av bristerna som framkom i granskningen från 2021 har blivit åtgärdade eller att arbete pågår, men en del brister kvarstår. I huvudsak handlar de kvarstående bristerna om att regionens riskanalysarbete kan utvecklas och att internkontroll baserad på en riskanalys saknas.
Läkemedel för äldre (REV/23/2023)	Bedömning är att regionstyrelsen i egenskap av vårdvalsnämnd har en delvis tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av läkemedel för äldre. Bristerna handlar i huvudsak om svårigheter att få fram tillförlitliga uppgifter från systemet samt att det saknas koppling mellan journalsystemet och Pascal.
Uppföljande granskning av samverkan gällande barn och unga vuxna med psykisk ohälsa (REV/24/2023)	Vi bedömer att regionstyrelsen inte har vidtagit åtgärder i tillräcklig utsträckning. Det pågår en översyn av hela samverkansstrukturen där även uppdrag och styrdokument kommer att ses över.
Ekonomistyrning med fokus på ledning och styrning (REV/26/2023)	Bedömningen är att regionstyrelsen delvis har säkerställt att det finns tydliga roller och ansvar samt, enligt vad som framkommit i granskningen, säkerställt att det finns tillräckliga resurser inom ekonomiavdelningen.
Granskning av leverantörsregister (REV/32/2023)	Granskningen visade att rutiner och kontroller för att säkerställa en god styrning och kontroll av leverantörsregistret i huvudsak fungerar bra, men att kunskapen och rutiner kring att identifiera oegentligheter behöver stärkas.